Kmetijſke in rokodélſke novize.

Na ſvetlobo dane od z. k. kmetijſke drushbe.

№ 42. *V ſrédo 16. Kosoperſka.* **1844.**

☞ Te novize pridejo vſako ſrédo na dveh zhetertnih liſtih v Ljubljani na ſvetlo. Plazhujejo ſe v piſarnizi z. k. kmetijſke drushbe v hiſhi 195 v Salendrovih ulizah bliso Brega; sa Ljubljano in sa tiſte, ki jih ne dobivajo po póſhti, sa zélo leto s 2 fl., — sa pol leta s 1 fl.: prejemljejo ſe pa pri natiſkovavzu na Bregu Nr. 190. Po poſhti veljajo sa zelo leto 2 fl. 30 kr., — sa pol léta 1 fl. 15 kr. Po vſih z. k. poſhtah ſe snajo dobiti.

Górnika up.

Ko górnik tèrtje obrezuje,
Čimú to dela, vprašaj ga!
Obróda up ga napolnuje,
Že zdej z veseljem ga navdá.

Nevtrudno nograd prekopava,
Povsód kopači se glasé;
Vesélo vsak ga obdelava,
Ker up oživlja mu sercé.

Vse, kar mu služi, vkùp zvlača,
De nograd dobro pognoji;
Ker vé, de mu ves trud se splača,
Če terta vgodno obrodí.

Previdno tam odtoke dela,
Deb' plôhe bati se ne b'lo;
Otrébi nograd tud' plevéla,
De terte ložji v sad ženó.

Takó se célo léto vpira,
Z dovóljnim sercam vse terpí,
Ker up mu sladki v sercu zvira,
De jésen práv ga obdarí.

Prikaže se nevgodno vrême,
Obláki černi se dervé,
In točo pèrženó, de vzême,
Kar dájo njive in goré.

Ob tla so, górnik! upi tvoji —
Zastónj je trud, zastónj je vse;
Kar léto jmèl si v skerbi svoji,
Ti ena ura vzela je!

Pa nam — ni zginil up veséli,
Nam — terta kaže še lepó;
De bomo dobro jo zadéli,
Goré obétne up dajó.

Le Ti nam srečno jih ohrani,
Ki bliske, tréske v rôk' imáš;
Nevgode hude nam jih brani —
Sej rad z veseljem vse navdáš!

Ga bomo v Tvojo slavo pili,
Nesréčne bratce povabili,
Z veseljem kúp'ce jim nalili:
„Bratam okróg!
Živi jih Bog!“ P.

Še nekaj od občinskih paš.

Iz Koroškiga.

Prav iz serca nas veseli, de so te „Novice“ po mnogih koristih, spet tak lép sad prinesle. Oh, de niso že pred sto letmi na dan hodile! Koliko hasniga bi mi med kmetmi že vidili, česar se še zdaj le nadjamo.

Jelsevlenim, na levim bregu Drave, Glinjam nasproti, ki še pismenskiga jezika zvadni niso, sim jest te Novice prav po Koroško predbral; posébno pa od razdeljitve občinskih paš. — Vsim je serce od veselja skakalo, kér zdaj previdijo, kako se mnoge rečí po sveti zdaj na boljše popravljajo. Razun eniga so vsi z enim glasam odgovorili: Mi očmo svojo občinsko pašo razdeliti. Le eni zabitec je rekel: Jas pa ne, le per tem ostanem, kakor je prej bilo.

Ako bi vse per starim ostalo, bi še vi tudi turšice ali podzemljiskih hrušek (krompirja) ne sadili. Koliko jih je reklo: Kdo bo zemljice (krompir) sadil? so le za svinje. Koliko ljudí se pa zdaj od njih živi? V kolikih podobah se dajo k jedi napraviti? Kakó za kermo v pohvalo pridejo? Povsod takó rade porodijo, de se nam občinske lakoti bati treba ni. Koliko jih je reklo: Kdo bo per nas turšico sadil? je premerzel kraj za njo. Ste je le k večimu po tri ali šteri brazde za poskus nasadili; zdaj jo imate pa cele njive, ki večkrat oral obsežejo, ker ste že pripričani, kakó dòbra je, posebno takrat, kadar slana ajdo vzame.

Enako bo z občinsko pašo. Kar ne morete

v njive in v travnike predelati, pa za les pustite, ko ga imate vsi premalo. — V šestdesetih letih, ali še prej, boste vi ali pa saj vaši sinovi, vnuki i. t. d. derva sekali, skodle cepili, kope žgali, dile rezali, domá pa lepo živino redili in pitali. Iz vsiga tega se lahko denar pridobí; boste nektero dvajsetico več v mošnji imeli; lahko gospoda plačali, in večkrat bokal ola ali kaki polič vina pili. Vi ste dolžni svoj stan poboljšati, de se vam bo ložej godilo, med seboj veči veselje, do Boga in bližniga pa iz hvaležnosti večí ljubezen imeli, ako bote z dobrovoljnostjo vse poskusili, kar vam drugi modri ljudje iz dobriga namena svetujejo.

Eden is med kmetov odgovorí: Vidim, de imajo prav, kdaj pa jo bomo razdelili našo občinsko pašo?

Drugi kmetje: Nar prej, ko bo mogoče!

Ta občinska paša, któro so moji dragi in modri možje danes razdeliti sklenili, obseže **372** oralov, deležnikov ima pa le **20**; med temi jih je osem, ki imajo cele kmetije, šest pol kmetij, šest pa bajtarjev. Koliko več zemliš bo po tem takim vsaki kmet imel!*)

Šumar.

Popis obertniske razstave v Ljubljani.

(Na dalje.)

Danes začnemo obertniske rečí, ravno po ti versti popisovati, kakor so bile v razstavo poslane. Hvalili bomo, kar je hvale vredniga; če bomo pa sem ter tje kakšno besedico rekli, ktera morebiti temu ali unimu rokodelcu po volji ne bo, nikar naj nam ne zameri, zakaj le resnice se bomo pri temu popisu deržali, in tako morebiti marsikterimu pot pokazali, svoje rokodelstvo popraviti in poboljšati.

Karl Šedel, vlastnik žicaríje ís spodnjiga Estrajha (Klein Zell bei Lilienfeld) je poslal v razstavo žico (drat) od nar debelje do nar tanjkejši sorte; pràv lepo in dòbro blagó. — Puške in pistole Andreja Šreiberja, puškarja is nemškiga Gradca že davnej tudi po ptujih deželah med naj boljši izdelke štejejo, kar so tudi sodniki v Ljubljanski razstavi poterdili. — Ravno ta hvala gré tudi kosam, ki jih Ignaci Ceme, fužinar v Teržiču izdeluje. — Jožef Ambrožič, ključar iz Ljubniga na Gorénskim, in Ignaci Pibrovc iz Krope, sta dala v rastavo prav lepe omikavnice (kertače) za volno. Pibrovc ima okoli **40** delovcov, ki na mesec **16** do **18** tavžent parov kertač izdelajo. Ko bi ta dva rokodelca še boljši drat imela, bi se njeni izdelki lahko z tistimi merili, ki jih v Reihenbergu na Českim izdelujejo, in które suknarji naj bolj číslajo. — J. L. Potočnik, fužinar v Kropi na Gorenskim, je z svojimi mnogoverstnimi žeblji, ki jih je v razstavo poslal, dobro imé svoje fabrike vnovič poterdil. — Prav dobro blago in zale farbe so bile nogovice, rokovice in čepice, ki jih je Franc Napret, nogovičar iz Teržiča v razstavo poslal. — Anton Štajerjeva, Loškiga kerznarja, žametovka z lepim kerznam od amerikanske vidre, je marsikterimu ogledovavcu dopadla. — Jeklo R. žlahtniga Jabornika is Teržiča je takó dobro znano, de ga nam ni treba, tukaj še posébno hvaliti in priporočovati. Ta fužina dela po novi šegi, po kteri is ješ nič od gorkote ne odide, ampak vso koristno porabijo. — V. Grundner, papirar iz Goričanov zraven Medvod je v razstavo dal dobriga popirja in pa pràv lepih platnic, ki so iz hrastoviga žaganja umetno izdelane, in ktere natiskovavci bukev, farbarji svile, strižci sukna i. t. d. potrebujejo. Glejte, kakó se vsaka, še takó majhna reč porabiti da! — Katarina Hahn je poslala iz svoje fužine, ki jo ima v Bistrici pri Pegovi na Štajerskim kotleno orodje, ktero je prav dobro in pa tudi prav po ceni. — B. Dolencovi žeblji iz Železnikov so bili hvale vredni. —

(Dalje sledí.)

*) Takó je prav, gospod Šumar! Prav lepo se jim zahvalimo za Njih lepo prizadevanje. De bi pač Njih delo prav veliko posnemovavcov najdilo!! To so prave in resnične zasluge za prid domovine. Vredništvo.

Poslavljenje.

Iz Dunaja 4. Kimovca. Na mesto ranciga c. k. dvorniga svetvavca Jerneja Kopitarja je postavljen za preglednika (cenzorja) slavjanskih bukev novoizvoljeni vrednik c. k. bukvarnice gosp. Miklošič, dohtar nemških práv, rojen iz Krajnskiga, kteri ne samo v popolnama znanju vsih slavjanskih naréčij in vsih važnih europejskih jezikov, zlasti latinskiga, francozkiga, laškiga, némškiga, staro- in novogreškiga, ampak tudi v poznanju sanskritskiga jezika, kteriga Kopitar ni znal, sloví. Njegova neutrudljiva marljivost in razširne znanofti, nam upanje dajajo, de bo on s časam zastopil mesto neumerliga našiga Kopitarja ne samo v poklicu, ampak tudi v učenosti, z któro se je Slovenstvo po pravici číslalo, in de se bo tako močan steber Slavenstva, ki se je s smertjo njegoviga prednika poderel bil, spet povzdignil. Globoko učenost imenovaniga gosp. Miklošiča dokazati, bi dosti bilo omeniti presodo (Recension) sanskritske slovnice, ki je zložena od naj slavnejšiga poznavca sanskritskiga jezika, berlinskiga prof. Bopa, ktero je gosp. Miklošič v Dunajskih „Jahrbücher der Literatur“ létas med občinstvo dal. V kratkim bo na svitlo dal korenike slavjanskiga jezika, kteriga izdelanja se že naprej veselimo. — Tako pišejo serbske peštanke novine. Zagrebske novine pristavljajo: Mi se tega počastenja učeniga Ilira s tem bolj radujemo, kér vémo, de gosp. Miklošič ni samo učen Slavjan, temuč tudi iskreni rodoljub, któriga tudi naši bravci poznajo po njegovi pesmi, ki je v enim poprejšnih tečajev Danice oznanjena. — Mislimo, de ni potrebno, ne besede več pregovoriti od tega, kako koristno in potrebno je, de nej slovenski, upa polni, z tolikimi naravskimi darmi olepšani mladenči ne zamudé draziga časa, si natanjko znanje svojiga blagoglasniga slovenskiga jezika in drugih, sosebno slavjanskih jezikov pridobiti.

Pohlevno uprašanje.

Hvaljeno uredništvo je prec od začetka, ko je izhod novic oznanilo, razglasilo, de bo tudi sostavke, u ilirskim pravopisu spisane, u svojih listih natisniti dajalo, in je uzrok pristavilo: ker se že veliko Slavenov ž njim služi. Zraven tega je še vediti dalo, de bo ozir jezika vsako podučenje rado prejemalo. Na te besede pouzdan sim spisal sostavik: od sleda Ciriloviga obreda na Krajnskim — u čisto ilirskim pravopisu, ker me

zavolj mnogoverstne koristi, ki jo ima, jako unema; tode, ko sim ta sostavik u novicah natisnjen bral, sim zapazil, de so mi *u* skorej povsod u *v* spreobernili, in posebno besedi „uredba“ drugi pomen dali. To me je nagnalo hvaljeno uredništvo ne poučiti, ker sim od narave premalo u dar dobil, de bi se opovažil takim možem nauke deliti; ampak ponižno uprašati za uzrok tega ravnanja in prelomljenja dane besede. *) Vender fe nadjam, de mi ne bo zamerilo, ako mu pri tej priložnosti predložim nagibe, kteri so me silili po ilirski rabiti *u*, in *v* opustiti.

Ta *v* nas u nerazumljivost postavlja, ker nam dela besede, ki gà imajo za ukladni glas (Grundlaut) enake besedam, kterim se predstavlja in ž njimi veže, tako, postavim, besede, ki imajo enako korenino z nemškimi besedami: Würde, würdig, vrediti würdig sein, vreden, vrednost, nam se zmešajo z besedami red, rediti, ako se tem *v* predstavi in ž njimi zveše. Kdo ima tako bistre oči, de vé razločiti med vrediti, vreden würdig sein, in vrediti, in die Ordnung bringen; med vredništvo Versammlung der Würdigen, in vredništvo Redaction? Ko bi se *u* kot predlog povsod predstavljal, bi ta nerazumljivost popolnama zginila, in bi se dobro razumelo, de urediti pomeni u red djati, uredništvo Redaction; vrediti pa würdig sein, in vredništvo zbor vrednih nalik redovništvu sacerdotium. Ko sim razmišljeval uzrok te spremene, so mi u glavo pali krajnski slovničarji, kteri zdajni jezik, ki po veči strani Krajnske dežéle vlada, u stare okove devajo, in terdijo, pa ne iz skušnje, temuč iz starih bukev, de *u* sostavljen z glagolji, pomeni: od in pri; — *v* pa de pomeni u hod *u* kako reč. Za pervo pravilo navodijo nasledne glagolje: udariti, utopiti, usehniti, ukroti, uíti i. t. d.; za drugo pa: vpeljati, vrinitii. t. d. De ste te pravili brez vsaciga uklada za krajnski jezik, nas skušnja jasno učí: beli Krajnci izgovarjajo povsod svoj neprijetni *v*; oni ga izgovarjajo tudi pri glagoljih perve verste, na priliko: mi je vešel, sim ga vkrutil i. t. d., in pri izgovarjanju pahajo sapo čes ustnice, de zašumí, ko ptica, kadar

---

*) Odgovor. Ker smo že nekolikokrat v Novicah očitno merzenje do vsaciga pripira in tedaj tudi do vsaciga vročinskiga pisanja, ki va-nj napeljuje, pokazali, nas je le izključljiva želja gosp. dopisatelja nagnila, to vprašenje med občinstvo dati, na któro mu takó odgorimo:

Mi v Novicah razločimo med „*u*“ in „*v*“ zato, ker je ta razloček duhu slavjanskiga jezika sploh, tedaj tudi slovenskimu narečju (dialect) izvirno prirojen. V staroslavjanskim, českim, polskim in ruskim jeziku se ta dva predloga, naj bota samostavna ali z drugimi besedami zvezana, vselej in natanjko eden od druziga ločita, tako, de se nikoli med seboj brez pomote menjati ne smeta. „U“ samostavni, ker se še rabi, pomeni pri, bei, in se veže z rodivnim (Genitiv) postavim: v českim: u nas bei uns, nasproti: w nas in uns; u tebe bei dir, nasproti: w tebe in dich i. t. d. „u“ z drugimi besedami sostavljen pak pomeni od, preč in pri. — Slovenski predlog v', va, vu, vo, v; — staroslav. „wъ“; (namesto Cirilovih čerk služí navadni „w“ in gosp. Metelkov „ъ“ ki se z Cirilovimi čerkami enaciga glasa nar bolj zlagata); českí w, we; polski w, we; ruski wъ pak se veže s toživnim in skazavnim (Accusat. u. Local) in pomeni noter v kako reč, ali v kaki reči. Ta predlog bi tedaj prav za prav mogel en samoglasnik zraven sebe imeti, kakor ga je v staroslavjanskim vedno imel, in ga v ruskim še zmiram, in v nekterih drugih slavjanskih narečjih še zlo ima. Slovenci so pisali od časov Bohoriča, Truberja in Dalmatina do današniga dné večidel „v“ z apostrofam, in tako tudi predlogé s', z', k', in to prav, ker je en samoglasnik spušen; spušen je pa, verjetno zato, ker se poleg narave glasnikov a, o, u, nobeden zmed njih zraven „v“ natanjko ne izgovarja.

Ker je pa ličnost poglavitna lastnost pravopisa, so v poslednim časi bolji slovenski spisatelji brez kake skaze ali pomote tudi apostrof pri rečenih predlogih opušati začeli. Po teh se tudi mi pri vredovanji Novic z večim dělam poštovanih soposlenikov ravnamo; de bi si tedaj ravnosledni (consequent) ostali, smo se tudi v spisu „Sled Ciriloviga obreda na Krajnskim“ razloženiga pravilstva deržali, in ne le v obziru tega predloga, ampak tudi v drugih pravopisnih rečeh dolžnost vredništva izpolniti mogli. Naši južni sosedje so ta dva predloga (u in v) eniga z drugim zmešali in pišejo za oba „u“ če ravno se v jezikoslovni rabi, kakor nekdaj, še zmiram ločita, postavim u mene (Genit.) ima više djetce nego kruha; nasprot: ići u (v) skupštinu; bíti u (v) skupštini (Berlić's Gramm. 1842). Če je tedaj res, kar učeni Slovjanje sploh terdijo, de imajo tiste forme slavjanskih narečij prednost, ki so manj od izvirniga narečja odstopíle; če južnim sosedam prav damo, de so, odstopivši od lastniga provincializma dalmatinsko narečje poprijeli, ktero je sploh od pervotne lepote in céne manj zgubilo, mislimo de je raba našiga razločka med u in v, kér je v staroslavjanskim jeziku in v drugih slavjanskih narečjih uterjena, popolnama opravičena

Kar gosp. dopisátelj dalje pravi, de nam, „v“ dvomje dela, mu odgovorimo, de bi se to tem več zgodilo, ako bi mi po njegovi volji „u“ namest „v“ pisali. On se namreč boji, de bi se besede vrediti würdig sein (?), — (míslimo, würdig machen — ako bi res kjé navadno bilo), vreden, vrednost, vredništvo Versammlung der Würdigen (?), kterim je „v“ izvirni glas, ne zmešale z besedami: red, rediti, ako se jim „v“ predstavi. Ne gledé nato, de se glagol vrediti v pomenu würdig sein (?), kolikor nam je znano, na Slovenskim nikjer ne potrebuje, vprašamo: kakó so Latinci toliko enakoglasečih in enakopisanih besedi ločili? kako jih Nemci in drugi narodi ločijo? Kako bomo mi vse druge enake ločili postavim: léta die Jahre, léta er fliegt, lauft i. t. d.? — Píšimo po želji gosp. dopisnika postavim: je uredil z „u“ er hat in Ordnung, Reihe gestellt, redigirt, kako bomo pa pisali, de si ravnosledni ostanemo, postavim: je uredil (živino), od rediti nähren, erziehen; je uredil (žito) od redek i. t. d. Kako nam je tadaj pisati, de se bodo te pomeni ločili? Kaj druziga je, vlomiti einbrechen, in zopet kaj druziga, ulomiti abbrechen; ravno takó, vrezati einschneiden in urezati abschneiden; vsekati in usekati i. t. d. — Incidit in Scillam, qui vult vitare Charybdem.

Kar pa gosp. dopisatelj od belih Krajncov v primér postavi, ni nikakor izgled, ampak jezikoslovna izopačnost (Sprachcorruption) belih Krajncov, ktere se oni niso iz gramatike učili, ki pravi, de se „v“ navadno kakor nemški w, ne pa kakor f izgovarja. Mislimo tedaj, de ni ravno velike nevarnosti, de bi Ljubljanske gospodične, opustívši svoj blagoglasni in pravilni izgovor čerke „v“, začele bele Krajnce v izopačnim izgovorjanji té čerke posnemati. Res je, kar gosp. dopisatelj terdi, de Dalmatinci, Graničari i. t. d. svoj predlog „u“ (u, v) terdo izgovorjajo, to pa mislimo, nam bo veljati dal, de ga Slovenci tak čversto ne izgovarjamo, temuč de, akoravno je samostaven, ima li glas, ki se glasu „w“ bliža, kteri se pri branji, kakor drugi brezglasnični predlogi: „s, z, k“ z naslednjo besedo izgovarja; tedaj tudi pri učenji otrók veči teže ne dela, kakor tí. Vse drugač ga postavim Graničar izgovarja v stavku: idem u kuču, kakor Slovenec: grem v hišo. — Če nadalje nekterikrat dva „v“ vkup terčita, mislimo, de ne žalita veliko bolj očesa, kakor českí in poljskí w, ki ni drugo, kakor sostavik iz dvojniga v, čez kteriga se pa ne eni, ne drugi še niso ravno preveč pertožili.

Dalje gosp. dopisatelj Novicam očita, de gorenčujejo in se nekterim besedam posebno grozí, na kar mu odgovorimo: Dopise, ki jih dobivamo, take natisniti damo, kakoršne smo v roke dobili, zunej tiskiga, kar je duhu jezika in gramatiki suprotivno, kar tedaj poleg naše dolžnosti popraviti moramo, naj bo od koder hoče. Sicer pa mi ne pišemo ne za Gorence, ne za Dolence samó, ampak za Slovence. Zavoljo tega bo lahko vsak rodoljub prav vesel, de se je v Novicah sredstvo našlo, po kterim se vsakteri lahko z jezikoslovnim bogastvam matere Slovenje iz vsih krajev oznani in vdeleži, ín ne bo želel, de bi se besede zaterale. Kam bomó pa prišlí, če bo vsakteri hotel ímeti, de naj se besede zaveržejo, ki v njegovim kraji navadne níso, ki so se tù ali tam v časa víharju zgubile? Mislimo, de nobeden, ki svoj materinski jezik in svoje očestvo ljubi, tega želel ne bo. —

Vredništvo.

naglo zletí; Gorenc, kakor tudi Ljubljančan in večidel černi Dolenc izgovarjajo *v* kakor *u*, naj že stoji kot predlog pred imeni, ali pa sostavljen z glagolji, in se pri tem izgovarjanju popolnama približujejo Dalmatincem, Slavoncem, Serbam in Graničarjem, kteriga povsod tako čisto izgovarjajo, de njih uhó že razžali, kdor ga izgovori. Kako neprijetno bi Ljubljanska gospodična sapo čes ustnice rinila, ko bi morala govoriti: v cerkvi, v hrami, beri: f cerkvi, f hrami, f krotit i. t. d. Tega ne razumi od — *v* — kádar je ukladni glas.

Ako se tedej po večí strani krajnske deželi *v* kot *u* izgovarja, in prav ugodno zvoni, zakaj bi se u pismeni jezik popolnama ne upeljal, in se ta nerazumljivost odvernila? posebno ker — *v* — že okó razžali, kadar se besedi predloži ki ga že za ukladni glas ima, postavim: vvod, vvrediti (razžaliti) i. t. d. Zakaj mučimo s tem v otroke pri branju, kadar je nepotreben; vedno moramo upiti: zdej ga izgovori kot *u* zdej ga izgovori kot *v* — beri *w*.

Mi Krajnci se ravno tako s tem *v* motimo, kot so nekdaj se mešali glave stari Nemci, ki so pisali vnd i. t. d. — Ilirci: Serbi, Slavenci, Dalmatinci so ga že zdavno zavergli; zakaj bi ga tudi mi Krajnci ne opustili?! So oni morebiti brez njega nerazumljiveji, ko mi z njim? Gosp. Majer terja od Krajncov, de naj pišejo u narečju, ki vlada med Ljubljano in Reko; gotovo bi nas to, ko on sám spozna, jako približalo južnim Slavjanam, ker bi mi z njimi imeli vse pridavne imena u srednjem spolu u večim stevilu na *a*, postavim: dobra vina, rudeča jabelka i. t. d.; tudi bi z njimi imeli enak veznik: da namesto de. Ali kako je to od Gorenca pričakovati, kteri se svojiga koj in špogati takó terdovratno derži, de rabiti neče, de si lih sam rabo ima? Na celim Dolenskim pri prostih skoraj nobeden teh besed ne vé.

Eheu quantus zelus pro loco suo!

Jure Sodevski.

Urno, kaj je noviga?

16. dan tega mesza bo v Gradzu veliki sbor z. k. shtajerske kmetijske drushbe; drugi dan pa obertniskiga drushtva, pri kterim bodo bersh ko ne svetinje sa nasho obertnisko rasstavo podelene. Kér je letas ravno **25** let preteklo, kar so Njih Visokost, Nadvojvoda Janes vikshi vodja z. k. kmetijske drushbe na Shtajerskim, bo to vesélo prigodbo hvaleshna drushba pri ti priloshnosti s veliko zhastjo obhajala, od ktere bomo nashim bravzam kaj vezh povedali, kadar bomo is Gradza nasaj prishli.

Shelesna zesta od Dunaja do Gradza je (rasun Semeringa, velike gore, ki Estrajh od Shtajerskiga lozhi) she dokonzhana. **3.** dan tega mesza so s hlaponam pervo voshnjo is Gradza do Bruka poskusili in zelo pot sèm ter tje, ki **14** mil isnese, v **3** urah storili in pri ti voshnji nekaj vezh, ko poldrugi seshenj derv poshgali. Od Bruka do Mürzzuschlaga so pa she **16.** dan pretezheniga mesza pervo voshnjo poskusili. — Po tem takim je shelesna zesta od Dunaja do Gradza dokonzhana. **21.** dan tega mesza jo bodo sa obzhinsko rabo s veliko zhastjo odperli; **400** povabljenih gospodov in gospá se bodo ta dan is Dunaja v Gradez v ovenzhanih vosovlakih pervizh pripeljali, in ko se bodo she Gradzu priblishali, bo strelanje iz shtukov njih veseli prihod osnanilo. Svezher bo rassvitljenje mesta in drusih vesélizh vezh. Drugi dan bodo pa visoko zhastitljivi shkof vnoviz napravljeno shelesno zesto blogoslovili, in potem se bo vpervizh velika mnoshiza ljudí tudi is Gradza na Dunaj po shelesni zesti peljala.

Tudi velika najemna kozhija (Gesellschaftswagen), ktero smo v **25.** liftu osnanili, je dokonzhana; v nedeljo, **6.** dan tega mesza so s njo pervo skushnjo v Mengush storili. Ker ni mogla poprej isdelana biti, ne bo letas vezh v Bled shla, kakor je nje pervi namen bil. Sedaj se bomo pa v nji na Zvetlizhni Potok (Rosenbach), na Laverzo, v Dol i. t. d. vosili.

Kmetijske opravila v mesu Kosoperska.

Kapus in répo v lépim vremenu domú spravljaj, in zimo posushi, bosh imel sa shivino po simi. — Shivino in kuretno, ki ni sa pleme, prodaj pred ko je mogozhe. — Kokosham dajaj kuhaniga ovsa, de bojo rajshi nesle. — Sadje, ki je she le sdaj dosorelo oberaj v suhim in lepim vremenu, pa ne, de bi ga oprekljal, kér s tem se zhershulje raslomijo, in drevju veliko shkode storé. Rasloshi ga na polize, ki so s slamo postlane, de bolj dolgo terpí, in se mu lahkej to gnjilo odbere. Od perviga ga morash skoraj vsaki dan preberati. Kar ni sa rabo srovo hraniti, ga rajshi posushi. — V zhumnatah, kér se sadje spravlja, ni varno leshati in spati. Srak se lahko spridi in sdravju shkodva. — Hishe in kléte s ogljem nikar ne raskurjaj, shé veliko ljudi se je s tem sadushilo. — Zhe sadje v stanizah na pezhi sushish, vezhkrat vrate in okna odpri, de se srak spremini. — Osimino dokonzhaj, kér skushnja uzhí, de sgorna sétev je bolji, ko posna. — Skerbi de bosh vsako séme v lepimu vremenu, kolikor je mogozhe sejál, in semljo prav obdélal. — Sa osimino odlozheno njivo dvakrat prevlézi, to je, pred in po sétvi. — Kushnje, kamnje, shkodljive sélisha po njivi potrébi, mahovnite senoshéti s brano prevlezi, kertine rastresi, mravljishe pretolzi, in jamize po travnikih in po senoshetih poravnaj in nadléshno robidje poshgi. — Mòshta ne pij odvezh, je sdravju shkodljiv, kamen in vodeniza se rada nastavita, tudi jétram in vranizi shkodje. — Kader je sele glavato, ne pusti ga dolgo na selniko stati, ampak posekaj ga v lepim vremenu in v kraj ga spravi, de se ti pred mrasam skisa; v deshju ga ni dobro spravljati, rado gnjije. — Derva sa simo sékaj, in k hishi svosi.

A. K.

Danashnimu liftu je enajsti dél vinoréje perdjan.

Shitni kup.	V Ljubljani 12. Kosoperska.		V Krajnju 7. Kosoperska.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pshenize domazhe	1	21	1	22
1 „ „ banashke	1	20	1	20
1 „ Turshize . . .	—	57	1	—
1 „ Sorshize . . .	—	57	1	—
1 „ Rèshi	—	50	—	54
1 „ Jezhmena . . .	—	47	—	51
1 „ Prosa	—	54	—	57
1 „ Ajde	—	48	—	54
1 „ Ovsa	—	36	—	33

V Ljubljani. Natisnil in saloshil Joshef Blasnik.